

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA VUNHARHU (P3)

2022

TIMARAKA: 100

NKARHI: Tiawara ti $2\frac{1}{2}$

Papila leri ra swivutiso ri na tipheji ta 6.

SWITSUNDZUXO NA VUXOKOXOKO

1. Papila leri ri avanyisiwile hi SWIYENGE SWINHARHU:

XIYENGE XA A:	Xitsalwana	(50)
XIYENGE XA B:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo leha	(30)
XIYENGE XA C:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo koma	(20)
2. Hlamula xivutiso XIN'WE eka XIYENGE XIN'WANA na XIN'WANA.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula XIYENGE XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele u kunguhata (Xik.: ku tirhisa mepe wa miehleketo/dayagiramu/chati ya nkhlukelano/marito ya nkoka), hlela no hlayisisa ntirho wa wena. Nkunguhato wu fanele wu vonaka EMAHLWENI ka xitshuriwa xin'wana na xin'wana.
6. Mikunguhato hinkwayo yi fanele yi kombisiwa. U tsundzuxiwa ku endla nkhwati wo hingakanya eka mikunguhato hinkwayo.
7. U tsundzuxiwa ku tirhisa mikarhi hindlela leyi landzelaka:

XIYENGE XA A:	Timinete ta 80	
XIYENGE XA B:	Timinete ta 40	
XIYENGE XA C:	Timinete ta 30	
8. Nombora tinhlamulo hilaha swivutiso swi nomboriweke hakona eka papila leri.
9. Tsala nhlokomhaka leyi faneleke eka nhlamulo YIN'WANA na YIN'WANA.
10. Nhlokomhaka YI NGA tekeriwi enhlokweni loko ku hlayiwa ntsengo wa marito.
11. Tsala swi basa no vonaka.

XIYENGE XA A: XITSALWANA

XIVUTISO XA 1

SWILETELO:

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwana hi yona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 250–300 wa marito.

- 1.1 Khisimusi ra lembe leri nga hundza. [50]
- 1.2 Ndzi te ku phapha ndzi tikuma ndzi ri endhawini yo ka ndzi nga yi tivi. [50]
- 1.3 Loko a ndzo va nhloko ya xikolo. [50]
- 1.4 Swifambo swa mani na mani endhawini ya ka hina. [50]
- 1.5 Vukorhokeri bya masipala endhawini ya ka hina bya vuyerisa. Pfumela kumbe u kaneta mhaka leyi. [50]
- 1.6 Hlawula xifaniso XIN'WE eka leswi nga laha hansi kutani u tsala xitsalwana hi xona. Xitsalwana xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na nhlokomhaka leyi faneleke.

1.6.1

[Xi huma eka: www.gettyimages.com]

[50]

1.6.2

[Xi huma eka: www.istockphoto.com]

[50]

1.6.3

[Xi huma eka: www.googlepictures.com]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A:

50

XIYENGE XA B: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO LEHA**XIVUTISO XA 2****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 120–150 wa marito.
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

2.1 PAPILA RA MAFUNDZA

Tsalela n'wamabindzu wa le kusuhi na le ka n'wina u kombela ku xaveriwa swiambalo na switirhisiwa swa ntlangu wa bolo ya milenge swa xipanu xa n'wina.

[30]**2.2 MATIMU YA MUFU**

Tsala matimu ya munhu wa ndhuma loyi a loveke hi vuvabyi byo karhi endhawini ya ka n'wina.

[30]**2.3 ATIKILI YA PHEPHAHUNGU**

Tsala atikili ya phephahungu u hlamusela nkoka wa nsawutiso wa ntungu wa Covid-19.

[30]**2.4 INTHAVHIYU**

Tsala inthavhiyu exikarhi ka n'wini wa mathekisi na muchayeri loyi a lavaka ntirho.

[30]**NTSENGO WA XIYENGE XA B: 30**

XIYENGE XA C: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO KOMA

XIVUTISO XA 3

SWILETELO:

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 80–100 wa marito. (U nga tluli pheji yin'we yo hlamulela eka yona.)
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

3.1 PHOSITARA

Tsala phositara u navetisa fesitivhali leyi nga ta va kona erivaleni ra mitlangu endhawini ya ka n'wina.

[20]

3.2 DAYARI

Tsala dayari ya masiku manharhu ya migingiriko ya wena ya ku hela ka vhiki ro leha.

[20]

3.3 SWILERISO

Tsala swileriso leswi nga ta landzeleriwa hi vadyondzi eholweni ya xikolo eka siku ra ku nyika masagwadi ya vadyondzi lava paseleke ehenhla.

[20]

NTSENGO WA XIYENGE XA C: 20

NTSENGO WA TIMARAKA: 100